

Bladluiswaarschuwingsdienst 2020

Elma Raaijmakers (IRS)

**De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Cosun Beet Company,
Delphy team Zuidwest en IRS**

Bladluiswaarschuwingsdienst 2020

Elma Raaijmakers (IRS)

**De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Cosun Beet Company,
Delphy team Zuidwest en IRS**

**Stichting IRS
Postbus 20
4670 AA Dinteloord
Telefoon: +31 (0)165 – 51 60 70
E-mail: irs@irs.nl
Internet: <https://www.irs.nl>**

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Het IRS stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruikmaking van de gegevens uit deze uitgave.

©IRS 2021 21P02 Project 03-01

Inhoud

VOORWOORD	3
1. INLEIDING	4
2. WERKWIJZE	5
2.1 WEKELIJKSE TELLINGEN.....	5
2.2 BERICHTGEVING	5
2.3 AANTASTING VERGELINGSZIEKTE	5
3. RESULTATEN	6
3.1 OVERZICHT OVERSCHRIJDINGEN SCHADEDREMPEL	7
3.2 OVERZICHT VERSTUURDE WAARSCHUWINGEN EN UITGEVOERDE BESPUITINGEN	10
3.3 INVENTARISATIE VERGELINGSZIEKTE.....	12
4. SAMENVATTING	17
BIJLAGE 1. BERICHTEN VAN DE BLADLUISSWAARSCHUWINGSDIENST	18

Voorwoord

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Cosun Beet Company, Delphy team Zuidwest en IRS. De bladluiswaarschuwingsdienst wordt gecoördineerd door Arjen Buijze, Naomi Chouinard, Harm-Jan Riemens, Wil op 't Root (allen Cosun Beet Company), Johnny Remijn (Delphy team Zuidwest), Jurgen Maassen en Elma Raaijmakers (beiden IRS). Het wekelijks tellen van bladluizen in percelen suikerbieten tussen 1 april en 15 juli is een flinke klus en daarom willen we alle waarnemers en overige betrokkenen bij de bladluiswaarschuwingsdienst enorm bedanken voor hun bijdrage aan deze dienst.

1. Inleiding

Bladluizen kunnen de vergelingsvirussen BYV (Beet Yellows Virus), BMYV (Beet Mild Yellowing Virus) en BChV (Beet Chlorosis Virus) overbrengen in suikerbieten. Deze virussen veroorzaken vergelingsziekte. Bij een vroege aantasting kan dit leiden tot een opbrengstreductie van tot wel 50% (Dewar *et al*, 2003¹). Groene perzikluizen (*Myzus persicae*), sjalotteluizen (*Myzus ascalonicus*) en aardappeltopluizen (*Macrosiphum euphorbiae*) kunnen deze virussen overbrengen. De groene perzikluis is de belangrijkste vector. Vanwege de schade die de door groene luizen overgebrachte virussen kunnen veroorzaken, is het noodzakelijk om de vectoren te bestrijden en de secundaire verspreiding binnen percelen te voorkomen. Om te bepalen wanneer ingrijpen noodzakelijk is, bestaat er een schadedrempel, die oploopt van 2 groene perzikluizen per 10 planten in april, mei en de eerste helft van juni, naar 5 groene perzikluizen per 10 planten in de tweede helft van juni en 50 groene perzikluizen per 10 planten in de eerste helft van juli. Na half juli is ingrijpen niet meer rendabel.

Om telers te ondersteunen bij het bepalen van het juiste waarnemingstijdstip is sinds 2019 de bladluiswaarschuwingsdienst nieuw leven ingeroepen. Omdat onderscheid maken tussen groene bladluizen moeilijk is en ruim 95% van de groene bladluizen groene perzikluizen zijn in suikerbieten, worden in de bladluiswaarschuwingsdienst adviezen gegeven op basis van de groene bladluizen.

---

¹ Dewar, A. M., Haylock, L.A., Garner, B.H., Baker, P., Sands, R.J.N., Foster, S.P., Cox, D., Mason, N., Denholm, I. (2003). The effect of clothianidin on aphids and yellows virus in sugarbeet. Pflanzenschutz_Nachrichten Bayer 56 (1): 127-146.

2. Werkwijze

2.1 Wekelijkse tellingen

Wekelijks zijn op ruim 100 vaste percelen suikerbieten, verdeeld over Nederland, tellingen uitgevoerd door waarnemers van Cosun Beet Company en Delphy team Zuidwest. Dit is gedaan in de periode van 1 april tot en met 15 juli 2020.

2.2 Berichtgeving

Op het moment dat er één of meerdere overschrijdingen van de schadedrempel in een gebied werden geconstateerd, werd er in overleg met de betrokkenen besloten om een SMS-bericht aan de bietentelers te versturen met een link naar de IRS-website voor advies voor de desbetreffende regio. Tussen twee waarschuwingen in een gebied zat minimaal 14 dagen, maar vanwege de extreme situatie was het interval in sommige gevallen kleiner. De SMS-berichten werden verstuurd door Cosun Beet Company. Dit is een voorbeeld van zo'n bericht: 'De schadedrempel groene bladluizen is in uw regio overschreden. Controleer wekelijks uw eigen bieten! Zie advies: www.irs.nl/luis. Gebruik geen pyrethroïden.'

2.3 Aantasting vergelingsziekte

Tussen half september en half oktober hebben medewerkers van Cosun Beet Company een inventarisatie gedaan van de aantasting door vergelingsziekte in de verschillende regio's, waarbij het percentage percelen binnen de verschillende besmettingsklassen (0, <1%, 1-5%, 5-10%, 10-20%, 20-30%, 30-40%, 40-50% en >50%) is vastgelegd. Hiervoor werd geschat hoeveel procent van de planten symptomen hadden met vergelingsziekte. Op basis daarvan is ook een gewogen gemiddelde berekend voor ieder gebied. Hiervoor is het gemiddelde van de categorie genomen en dat is vermenigvuldigd met het percentage percelen dat in deze categorie aanwezig was.

3. Resultaten

Het jaar 2020 kende een uitzonderlijk voorjaar. Er was een warme winter voorafgegaan aan het voorjaar en daarna was het vanaf half maart relatief warm en droog weer. Dit heeft ervoor gezorgd dat de schadedrempel van de groene bladluizen in de meeste gebieden ongeveer een maand eerder werd overschreden dan in 2019.

Eind april, toen op vele percelen de suikerbieten nog in het kiembladstadium stonden, waren in het zuidwesten van het land al dermate veel groene bladluizen aanwezig dat op dat moment al de schadedrempel werd overschreden. Met als gevolg dat waarschuwingen verstuurd moesten worden (tabel 2). Op dat moment waren er nog maar weinig natuurlijke vijanden in de percelen aanwezig. Ook de NAK (Nederlandse Algemene Keuringsdienst) gaf in hun berichtgeving aan dat er nog nooit eerder in mei zo ontzettend veel bladluizen waren gevonden op afgeklopte aardappelplanten. De aantallen in 2020 hadden de zeer hoge aantallen van 2019 ruimschoots overschreden. Bovendien had de afklop ook nog een week eerder plaatsgevonden dan in 2019.

Het bleef in mei warm en droog, wat optimaal was voor de bladluisontwikkeling. De schadedrempel van groene bladluizen in suikerbieten werd daarbij vaak in veel gebieden na 10 tot 14 dagen al weer overschreden. Er waren continu nieuwe gevleugelden op de praktijkpercelen te vinden. De planten waren vaak nog klein, waardoor deze weinig op konden nemen van de systemische middelen (tabel 1) en groeiden bovendien relatief hard, waardoor de middelen ook nog eens snel verdunden in de plant. Hierdoor was de werking relatief kort. Met als gevolg twijfels bij telers en adviseurs of de middelen nog wel voldoende werkten, maar daarover bestond op basis van proefveldresultaten bij onbehandelde veldjes geen twijfel. Op de onbehandelde veldjes op een IRS-proefveld liepen de aantallen groene bladluizen half mei op tot circa 500 per 10 planten, en dat terwijl de schadedrempel op dat moment op 2 groene luizen per 10 planten lag.

Vanaf begin juni was het wat rustiger met de ontwikkeling van de groene bladluizen in het zuidwesten. De schadedrempel werd daar twee weken na een bespuiting in veel gevallen niet opnieuw overschreden, wat eerder wel het geval was. Het aantal natuurlijke vijanden in de percelen nam toen ook snel toe. In het Noorden van Nederland werden toen nog wel overschrijdingen van de schadedrempel waargenomen, doordat de vluchten hier later kwamen dan in het Zuiden.

Door de extreme droogte in het voorjaar was de opkomst erg onregelmatig of moesten percelen eind mei nog worden overgezaaid. Daarom is geadviseerd om ook in de tweede helft van juni de schadedrempel van 2 groene bladluizen per 10 planten aan te houden voor laat (over)gezaaide percelen of percelen die door de droogte nog een groot aandeel (meer dan 20%) kleine planten hebben. Bladluizen hebben helaas de voorkeur voor percelen met een onregelmatige stand.

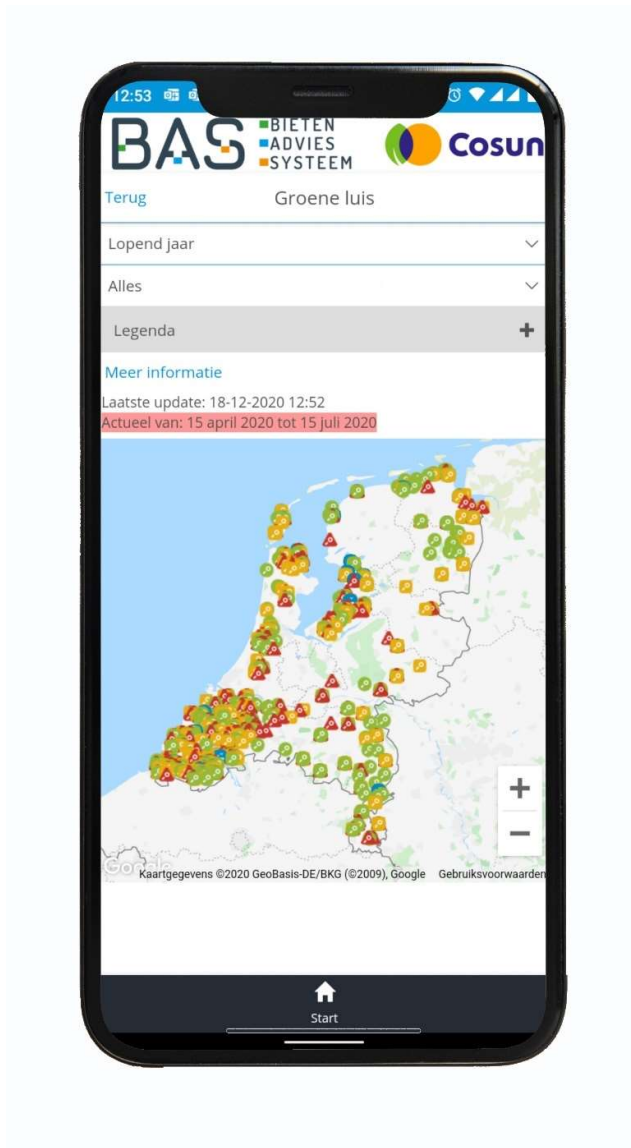
Tabel 1. Overzicht toegelaten middelen ter bestrijding van groene bladluizen in 2020.

<i>middel</i>	<i>werkzame stof</i>	<i>dosering middel</i>	<i>opmerking</i>
Bariard	thiacloprid	0,25 l/ha	
Batavia	spirotetramat	0,45 l/ha	Batavia had geen reguliere toelating, maar was vrijgesteld voor 120 dagen (15 april tot en met 13 augustus 2020).
Calypso	thiacloprid	0,25 l/ha	
Closer	sulfoxaflor	0,2 l/ha	Closer had geen reguliere toelating, maar was vrijgesteld voor 120 dagen (22 mei tot en met 18 september 2020).
Pirimor	pirimicarb	0,4 kg/ha	Pirimor werd niet geadviseerd, vanwege resistentie van groene perzikluizen voor pirimicarb.
Teppeki	flonicamid	0,14 kg/ha	Vanwege kans op overschrijding van de MRL van flonicamid en metabolieten werd Tepeki geadviseerd tot uiterlijk het 10-bladstadium (1 juni).

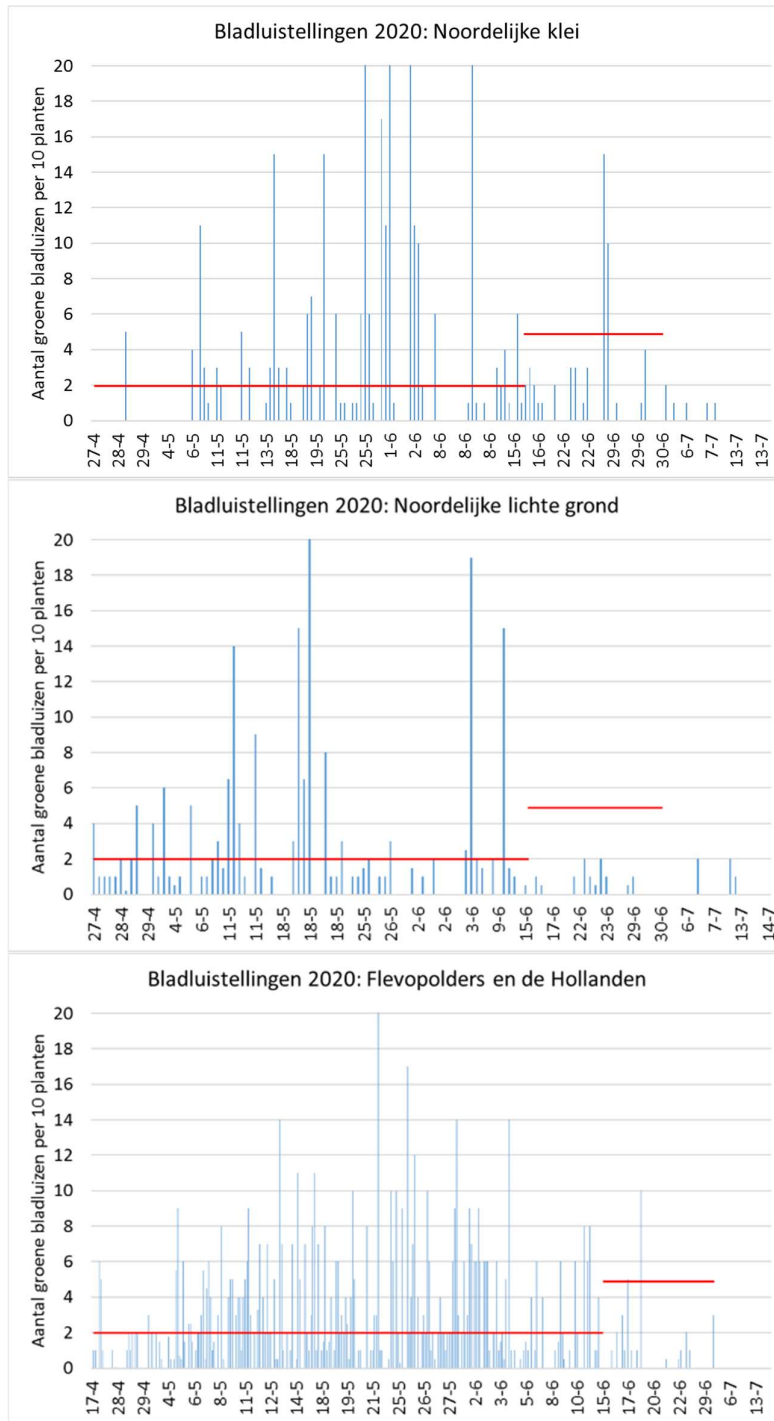
3.1 Overzicht overschrijdingen schadedrempel

Een actuele kaart van de overschrijdingen van de schadedrempel was voor telers en adviseurs beschikbaar via de BAS-app, het Cosun leden portaal en de IRS-website (figuur 1). In figuren 2a en 2b is te zien wanneer de schadedrempels in de vijf verschillende werkgebieden van Cosun Beet Company werden overschreden.

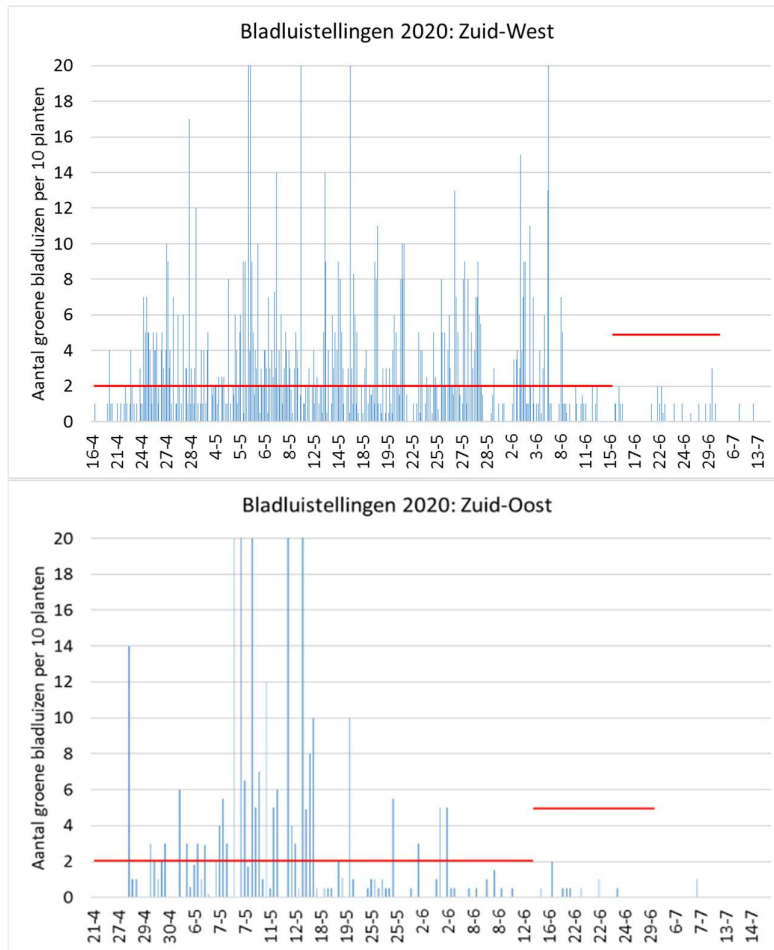

Figuur 1. Bladluiswaarschuwingskaart, die beschikbaar was van 1 april t/m 15 juli 2020 via de BAS-app, het Cosun Leden Portaal en de IRS-website, waarop te zien was of en waar de schadedrempel van groene bladluizen werd overschreden. De groene icoontjes gaven aan dat er geen groene bladluizen waren gevonden, oranje gaf aan dat er groene perzikluizen waren gevonden, maar dat de aantallen lager lagen dan de schadedrempel en rood gaf aan dat de aantallen groene bladluizen hoger was dan de schadedrempel (Foto: Cosun Beet Company).

Figuur 2a. Aantal gevonden groene luizen in de teeltgebieden van Cosun Beet Company in Nederland (Bron: Cosun Beet Company). Iedere week zijn op ruim 100 percelen verdeeld over Nederland waarnemingen gedaan. De rode lijnen in de figuren geven de schadedrempel van de groene bladluizen aan. Vanaf 1 tot en met 15 juli is de schadedrempel 50 groene bladluizen per 10 planten. In een aantal gevallen lagen de aantallen groene bladluizen hoger dan het maximum van 20, dat hier in de grafieken is getoond. Zie vervolg op volgende pagina.

Figuur 2b. Aantal gevonden groene luizen in de teeltgebieden van Cosun Beet Company in Nederland (Bron: Cosun Beet Company) (vervolg). Iedere week zijn op ruim 100 percelen verdeeld over Nederland waarnemingen gedaan. De rode lijnen in de figuren geven de schadedrempel van de groene bladluizen aan. Vanaf 1 tot en met 15 juli is de schadedrempel 50 groene bladluizen per 10 planten. In een aantal gevallen lagen de aantallen groene bladluizen hoger dan het maximum van 20, dat hier in de grafieken is getoond.

3.2 Overzicht verstuurde waarschuwingen en uitgevoerde bespuitingen

In tabel 2 is een overzicht te zien van de verstuurde waarschuwingen om bietenpercelen te controleren op groene bladluizen. De eerste waarschuwing werd verstuurd op 23 april voor Zeeuws-Vlaanderen, West-Brabant Zuid en Voorne Putten. De laatste waarschuwing werd verstuurd voor Friesland klei en Texel op 25 juni. De aantallen waarschuwingen per gebied varieerden van één in het Noordelijk zand en Noordelijk dal/veen tot vier in Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Beveland.

Tabel 2. Overzicht waarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1e waarschuwing</i>	<i>2e waarschuwing</i>	<i>3e waarschuwing</i>	<i>4e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	4 juni
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Zuid-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei		
Noord-Holland				
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei	4 juni	
<i>Texel</i>	28 mei	25 juni		
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei	4 juni	
Noordoostpolder	14 mei	28 mei		
Friesland klei	20 mei	25 juni		
Groningen klei	14 mei	4 juni		
Noordelijk zand	11 juni			
Noordelijk dal/veen	11 juni			
Gelderland e.o.				
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei	4 juni	
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei			
Oost-Brabant				
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei		
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei			
Limburg				
<i>Noord- en Midden- Limburg</i>	7 mei			
<i>Zuid-Limburg</i>	7 mei	4 juni		

In 2019 zijn geen waarschuwingen verstuurd. Het versturen van waarschuwingen in 2020 heeft ervoor gezorgd dat telers beter op de hoogte waren van de bladluissituatie.

In tabel 3 is te zien op welk percentage van de percelen welke insecticiden zijn gebruikt. Opvallend is dat de vrijgestelde middelen Batavia en Closer in 2020 maar in beperkte mate zijn ingezet, maar dat juist Bariard en Calypso op veel percelen zijn ingezet. Mogelijk komt dit doordat dit middel begin 2021 zal vervallen en daardoor voorraden opgemaakt moesten worden. Bovendien werken Bariard en Calypso ook tegen enkele andere insecten, zoals bietenkevers, terwijl Batavia en Closer dit niet doen.

Tabel 3: Percentage percelen waarop bepaalde insecticiden in 2020 zijn gebruikt in vergelijking met 2018 en 2019 (Unitip 2018-2020; Bron: Unitip Verslag 2020 Cosun Beet Company).

<i>middelen gebruikt</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Bariard, Calypso	1%	39%	44%
Batavia	0%	0%	3%
Closer	0%	0%	2%
Decis	3%	9%	4%
Karate Zeon/Ninja	2%	10%	3%
Pirimor, UPL	0%	6%	2%
Pirimicarb*			
Sumicidin Super	2%	8%	4%
Teppeki	0%	19%	18%
Vydate 10G	1%	2%	2%

*in 2020 betrof het alleen Pirimor. UPL Pirimicarb was alleen in 2019 toegelaten.

3.3 Inventarisatie vergelingsziekte

In tabel 4 is een overzicht te zien van de mate van aantasting van vergelingsziekte per kringdistrict van Cosun Beet Company per besmettingscategorie. Op Noord-Beveland was de aantasting het hoogst met relatief veel percelen met meer dan 50% vergelingsziekte planten. Vanaf een aantasting van meer dan 5% aangetaste planten kost het opbrengst voor de teler. In Zeeland, Zuid-Hollandse eilanden, Noord-Brabant, Limburg, Flevoland, Friesland, Groningen en Gelderland kwamen percelen voor met meer dan 5% aantasting door vergelingsziekte. In tabel 5 staat het gewogen gemiddelde per gebied weergegeven van 2019 en 2020.

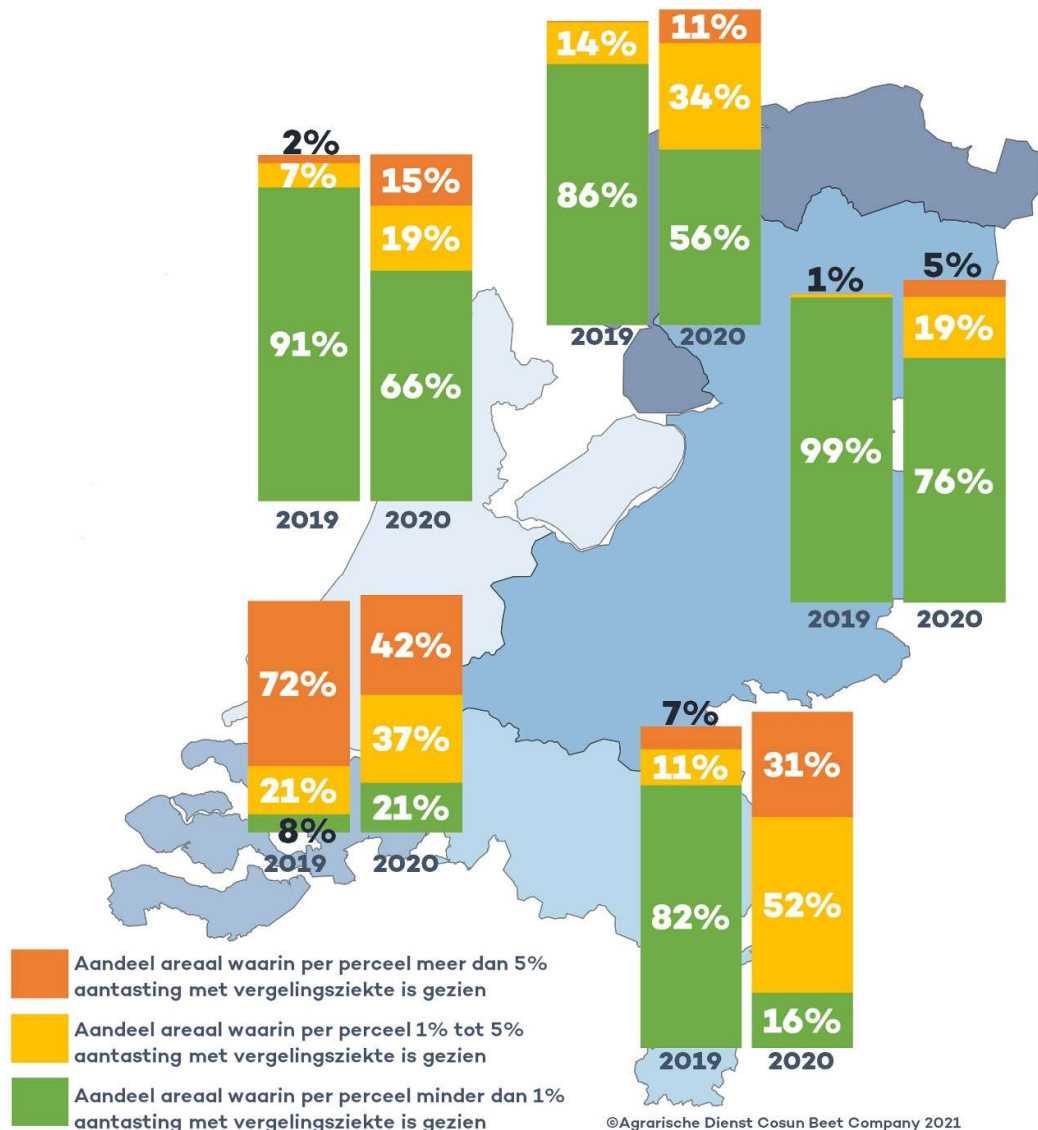
Tabel 4. Mate van aantasting van vergelingsziekte per kringdistrict van Cosun Beet Company (september/oktober 2020), uitgedrukt in categorieën. Per categorie is het percentage percelen met de genoemde aantasting vermeld (Bron: Cosun Beet Company).

kds	kringdistrict - 2020	areaal (ha)	percentage percelen per categorie (%gele planten met vergelingsziekte per perceel)								
			0%	<1%	1-5%	5-10%	10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	>50%
11	West Zeeuws-Vlaanderen	2983	0	15	40	20	15	7	3		
12	Oost Zeeuws-Vlaanderen	2143	0	10	60	20	5	3	1	1	
21	Walcheren	1191	0	20	40	30	5	4			1
22	Zuid-Beveland	2266	15	20	10	30	10	6	6	2	1
23	Noord-Beveland	797	5	18	38	10	9	8	0	0	12
31	Schouwen-Duiveland	1389	15	10	40	20	3	5	3	3	1
32	Tholen St. Philipsland	1008	10	15	25	20	10	10	5	5	
41	Goeree-Overflakkee	1443	10	37	35	15	2	1			
51	De Westhoek	1757	2	11	40	30	15	2			
52	Midden-Brabant klei	2174	4	30	40	20	3	2			1
61	West-Brabant zuid	876	5	15	45	15	9	5	3	3	
62	Midden-Brabant zuid	889	2	15	45	30	8				
71	Voorne-Putten	669	10	25	35	20	5	4			1
72	Hoeksche waard IJsselmonde	1956	3	90	3	2	1	1			
73	Eiland van Dordt	169	5	93	1	1					
81	Zuid-Holland vast	352	20	75	5						
82	Haarlemmermeer	1197	20	75	5						
83	Kop van Zuid Holland	256	20	75	5						
91	Noord-Holland midden	304	40	55	5						
92	Kop van Noord Holland	701	36	60	4						
93	Wieringermeer	1978	38	60	2						
94	Texel	707	60	40							
101	Oost Flevoland	3530	16	40	23	10	7	2	1		1
111	Noordoostpolder	3601	0	15	45	25	10	4	1		
121	Friesland klei	2624	0	49	49	2					
131	Groningen veen	3669	0	60	35	5					
132	Groningen zand	3402	0	55	30	14	1				
133	Groningen klei	6966	0	55	30	14	1				
134	Groningen BRD	171	60	40							
141	Drenthe veen	5585	60	30	10						
142	Drenthe zand	7530	60	30	10						
143	Overijssel Noord	1539	0	50	50						
151	Salland, Twente	313	0	40	50	10					
152	Graafschap, Achterhoek	648	0	30	50	20					
153	Lijmers, Oost IJsselgebied.	411	0	2	30	30	20	10	4	4	
154	Bommelerwaard, Betuwe	782	0	2	48	20	15	10	2	2	1
155	Utrecht, Veluwe Oost	390	0	30	50	20					
161	Maas & Meijerij/ Limburg Noord	3339	0	2	40	28	15	10	5		
171	De Kempen	2481	2	20	60	12	3	2			1
191	Limburg Midden/ De Peel	3222	2	35	40	20	2	1			
201	Limburg Zuid	4175	0	1	80	10	6	2	1		
181	Zuid Flevoland	1648	25	70	5						
	Totaal Cosun Beet Company	83223									

Tabel 5. Gewogen gemiddelde van aantasting van vergelingsziekte per kringdistrict van Cosun Beet Company (september/oktober 2019 en 2020) (Bron: Cosun Beet Company).

<i>kds</i>	<i>kringdistrict</i>	<i>gemiddelde mate van aantasting vergelingsziekte (%)</i>	
		<i>2019</i>	<i>2020</i>
11	West Zeeuws-Vlaanderen	15,1	7,6
12	Oost Zeeuws-Vlaanderen	13,6	5,4
21	Walcheren	8,5	5,6
22	Zuid-Beveland	11,0	9,1
23	Noord-Beveland	11,7	11,1
31	Schouwen-Duiveland	9,2	7,2
32	Tholen St Philipsland	9,9	10,2
41	Goeree-Overflakkee	3,5	2,7
51	De Westhoek	5,9	6,1
52	Midden-Brabant klei	3,2	4,1
61	West-Brabant zuid	9,2	7,3
62	Midden-Brabant zuid	0,0	4,7
71	Voorne-Putten	2,4	4,8
72	Hoeksche waard IJsselmonde	0,6	1,1
73	Eiland van Dordt	0,5	0,6
81	Zuid-Holland vast	0,4	0,5
82	Haarlemmermeer	0,4	0,5
83	Kop van Zuid Holland	0,4	0,5
91	Noord-Holland midden	0,3	0,4
92	Kop van Noord Holland	0,3	0,4
93	Wieringermeer	0,3	0,4
94	Texel	0,2	0,2
101	Oost Flevoland	0,4	3,9
111	Noordoostpolder	0,3	5,9
121	Friesland klei	2,3	1,6
131	Groningen veen	0,1	1,6
132	Groningen zand	0,1	2,2
133	Groningen klei	0,2	2,2
134	Groningen BRD	0,2	0,2
141	Drenthe veen	0,1	0,4
142	Drenthe zand	0,1	0,4
143	Overijssel Noord	0,1	1,5
151	Salland, Twente	0,1	2,2
152	Graafschap, Achterhoek	0,2	2,9
153	Lijmers, Oost IJsselgebied	0,2	11,7
154	Bommelerwaard, Betuwe	0,9	9,6
155	Utrecht, Veluwe Oost	0,2	2,9
161	Maas & Meijerij/Limburg Noord	0,4	9,6
171	De Kempen	0,4	4,0
191	Limburg Midden/De Peel	0,4	3,2
201	Limburg Zuid	0,4	4,5
181	Zuid Flevoland	0,3	0,5
	Cosun Beet Company (gemiddeld)	2,3	3,6

In 2020 was in alle gebieden een toename van vergelingsziekte te zien ten opzichte van 2019, met uitzondering van het zuidwesten (figuur 3). Dit is mogelijk te danken aan de alertheid van telers in het zuidwesten, omdat zij in 2019 reeds geconfronteerd zijn met behoorlijke aantasting door vergelingsziekte, terwijl het in de overige gebieden toen nog relatief meeviel. Figuur 4 geeft de uiteindelijke opbrengstderving en kosten voor de bespuitingen voor 2020 weer.

Figuur 3. Aandeel areaal met <1% aantasting, 1-5% aantasting en >5% aantasting in de vijf verschillende teeltregio's van Cosun Beet Company in 2019 en 2020 (Bron: Cosun Beet Company).

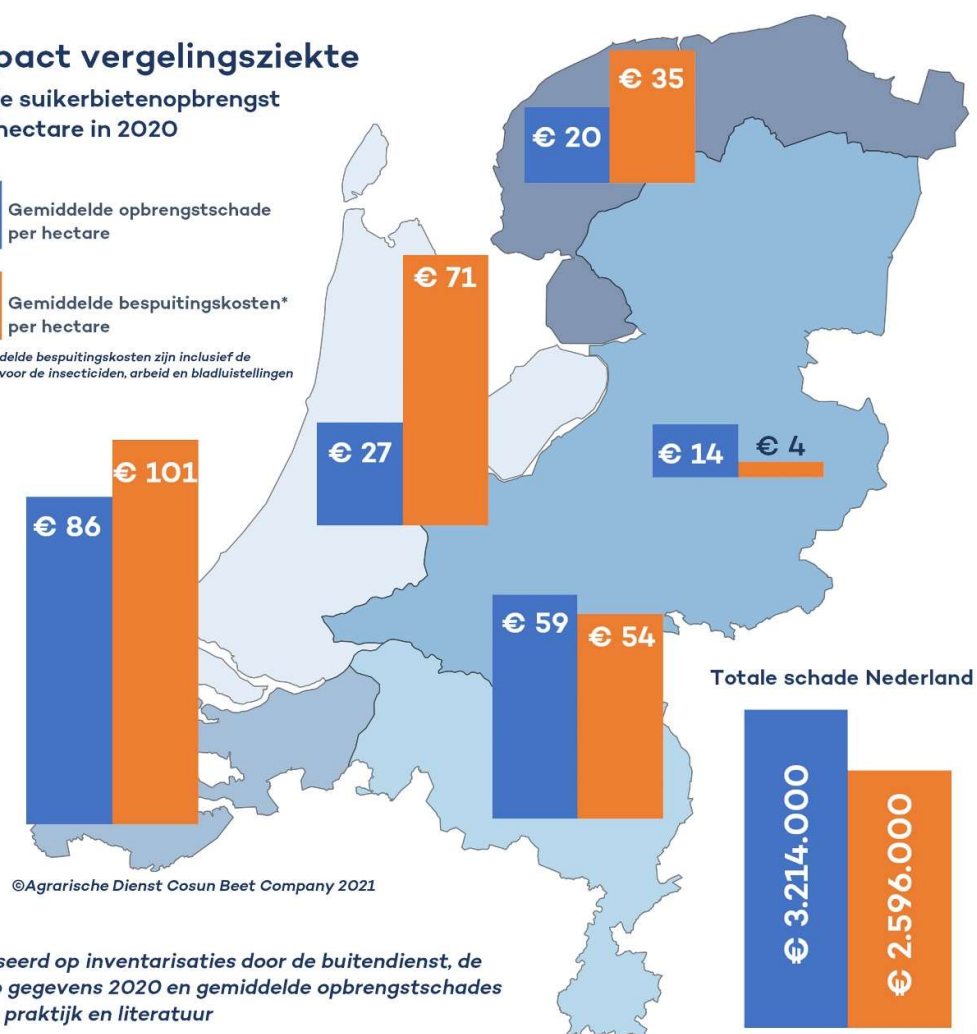
Impact vergelingsziekte

op de suikerbietenopbrengst
per hectare in 2020

 Gemiddelde opbrengstschade
per hectare

 Gemiddelde bespuitingskosten*
per hectare

*Gemiddelde bespuitingskosten zijn inclusief de
kosten voor de insecticiden, arbeid en bladluistellingen

Figuur 4. Gemiddelde opbrengstschade door vergelingsziekte en bespuitingskosten per hectare om vergelingsziekte te beheersen in 2020 (Bron: Cosun Beet Company).

4. Samenvatting

De bladluiswaarschuwingsdienst heeft in 2020 vele waarschuwingen verstuurd. Dit begon al zeer vroeg door de bladluisvluchten eind april. Nog nooit eerder waren zo vroeg zoveel groene bladluizen waargenomen.

De eerste waarschuwing werd verstuurd op 23 april voor Zeeuws-Vlaanderen, West-Brabant Zuid en Voorne Putten. De laatste waarschuwing werd verstuurd voor Friesland klei en Texel op 25 juni. De aantallen waarschuwingen per gebied varieerden van één in het Noordelijk zand en Noordelijk dal/veen tot vier in Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Beveland.

Vanaf een aantasting van meer dan 5% kost het opbrengst voor de teler. In Zeeland, Zuid-Hollandse eilanden, Noord-Brabant, Limburg, Flevoland, Friesland, Groningen en Gelderland kwamen percelen voor met meer dan 5% aantasting. Op Noord-Beveland was de aantasting het hoogst met relatief veel percelen met meer dan 50% vergelingsziekte planten.

In 2020 is in alle gebieden een toename van vergelingsziekte te zien ten opzichte van 2019, met uitzondering van het zuidwesten.

Bijlage 1. Berichten van de bladluiswaarschuwingsdienst

In 2020 zijn veertien berichten verstuurd door de bladluiswaarschuwingsdienst. In deze bijlage zijn de verschillende berichten terug te vinden.

Bladluiswaarschuwingsdienst van start (17 april 2020)

Om aantasting door vergelingsziekte in 2020 in suikerbieten te beheersen is de bladluiswaarschuwingsdienst van start gegaan. Vanaf 15 april zijn de tellingen in het zuidwesten van Nederland begonnen. Wekelijks gaan medewerkers van Suiker Unie en Delphy team ZuidWest groene bladluizen tellen op suikerbietenpercelen. Vanaf 1 mei tellen medewerkers van Suiker Unie ook de groene bladluizen in de rest van Nederland. De resultaten zijn in te zien op de 'Bladluiswaarschuwingskaart'.

Schadedrempel groene bladluizen

Vorig jaar is het aantal groene perzikluizen geteld. Vanaf dit jaar tellen medewerkers alle groene luizen. Hier vallen bijvoorbeeld ook sjalottenluizen en aardappeltopluizen onder, alhoewel de laatste minder belangrijk is in de virusoverdracht. Zodra op meerdere percelen de schadedrempel van de groene bladluizen in een gebied wordt overschreden, zullen telers in dat gebied een SMS-bericht van Suiker Unie ontvangen om hun eigen bietenpercelen te controleren.

Tabel 1. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per tien planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Gele vangbakken

Daarnaast zijn op een aantal percelen gele vangbakken geplaatst. De aantallen groene perzikluizen en sjalottenluizen worden bij elkaar opgeteld en ook in de 'Bladluiswaarschuwingskaart' getoond. De aantallen worden voor onderzoek gebruikt om te zien of ze in de toekomst gebruikt kunnen worden om veldtellingen te vervangen. Er kunnen op dit moment nog geen conclusies aan worden verbonden en zijn dus puur illustratief.

Meer informatie

Meer informatie over het herkennen van bladluizen en natuurlijke vijanden is te vinden in:

- 'Cursus tellen en herkennen van bladluizen in suikerbieten'.
- De presentatie 'Herkenning vergelingsvirussen en bladluizen in suikerbieten'.
- De presentatie 'Natuurlijke vijanden in de bietenteelt'.

Foto 1. Een gevleugelde groene perzikluis. De kop en het borststuk zijn zwart, zijn achterlijf is olijfgroen met donkere dwarsstrepen. Vooral als de vleugels over het achterlijf liggen, is deze bladluis makkelijk te verwarren met een vliegje of een zwarte bonenluis.

Foto 2. Een volwassen groene perzikluis met twee nakomelingen.

Bladluiswaarschuwing voor Zeeuws-Vlaanderen, West-Brabant Zuid, Voorne Putten

2^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (23 april 2020)

Op een aantal bietenpercelen in Zeeuws-Vlaanderen en Voorne Putten is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) overschreden. Op een aantal andere percelen in West-Brabant Zuid is het aantal groene bladluizen dermate hoog, dat met de huidige weersvoorspelling de verwachting is dat ook hier de schadedrempel op korte termijn wordt overschreden. Daarom sturen wij voor dit gebied nu alvast een waarschuwing. Het betreft allemaal gebieden waar de bieten gemiddeld iets verder ontwikkeld zijn dan in de andere gebieden in het zuidwesten. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in deze gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Voor de overige gebieden is nog geen waarschuwing van kracht. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april			
Zeeuwse Eilanden	Nog geen waarschuwing van kracht			
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april			
<i>Rest West-Brabant</i>	Nog geen waarschuwing van kracht			
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april			
<i>Hoeksche Waard</i>	Nog geen waarschuwing van kracht			
<i>Goeree-Overflakkee</i>	Nog geen waarschuwing van kracht			
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noord-Holland (incl. Texel)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Oost- en Zuid-Flevoland	Nog geen waarschuwing van kracht			

Noordoostpolder	Nog geen waarschuwing van kracht
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht
Groningen klei	Nog geen waarschuwing van kracht
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht
Gelderland e.o.	Nog geen waarschuwing van kracht
Oost-Brabant	Nog geen waarschuwing van kracht
Limburg	Nog geen waarschuwing van kracht

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongeveugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 13 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Tepeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken. Mogelijk komt er nog een vrijstelling van een ander middel, dan heeft dit de voorkeur. Voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Meer informatie

Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluis situatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Zuidwest-Nederland

3^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (28 april 2020)

Op diverse bietenpercelen in het zuidwesten is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) overschreden. Zie de 'Bladluiswaarschuwingskaart'. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden. De waarschuwing geldt niet voor Zeeuws-Vlaanderen, Voorne-Putten en West-Brabant Zuid. Deze drie gebieden hebben donderdag 23 april al een waarschuwing ontvangen.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in deze gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Voor de overige gebieden is nog geen waarschuwing van kracht. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april			
Zeeuwse Eilanden	28 april			
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april			
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april			
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april			
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april			
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april			
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noord-Holland (incl. Texel)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Oost- en Zuid-Flevoland	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noordoostpolder	Nog geen waarschuwing van kracht			
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht			
Groningen klei	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing			

Noordelijk dal/veen	van kracht Nog geen waarschuwing
Gelderland e.o.	van kracht Nog geen waarschuwing
Oost-Brabant	van kracht Nog geen waarschuwing
Limburg	van kracht Nog geen waarschuwing

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loep te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 13 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg en bovendien blijft uit proefveldresultaten dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken. Mogelijk komt er nog een vrijstelling van een ander middel, dan heeft dit de voorkeur. Voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Op dit moment circuleren er adviezen om na 7 dagen de bespuiting te herhalen met een ander middel. Dit is niet ons advies en past ook niet in een geïntegreerde gewasbescherming. Pas als de schadedrempel weer wordt overschreden, adviseren we een nieuwe bespuiting.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Bommelerwaard/Betuwe en de Kempen

4^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (30 april 2020)

Op diverse bietenpercelen in de Bommelerwaard/Betuwe en de Kempen is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) overschreden. Zie de 'Bladluiswaarschuwingskaart'. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in deze gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen, ook nu het regelmatig regent en ook op percelen waar vanwege de droogte maar een gedeelte van de planten boven staat. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april			
Zeeuwse Eilanden	28 april			
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april			
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april			
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april			
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april			
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april			
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noord-Holland (incl. Texel)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Oost- en Zuid-Flevoland	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noordoostpolder	Nog geen waarschuwing van kracht			
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht			
Groningen klei	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing			

Noordelijk dal/veen	van kracht Nog geen waarschuwing van kracht
Gelderland e.o. <i>Bommelerwaard/ Betuwe Rest Gelderland e.o.</i>	30 april Nog geen waarschuwing van kracht
Oost-Brabant <i>De Kempen Rest Oost-Brabant</i>	30 april Nog geen waarschuwing van kracht
Limburg	Nog geen waarschuwing van kracht

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loop te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotriamat: vrijgesteld tot 13 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg en bovendien blijft uit proefveldresultaten dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Op dit moment circuleren er adviezen om na 7 dagen de bespuiting te herhalen met een ander middel. Dit is niet ons advies en past ook niet in een geïntegreerde gewasbescherming. Pas als de schadedrempel weer wordt overschreden, adviseren we een nieuwe bespuiting.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Limburg, Oost-Brabant, Utrecht, Gelderland, Oost- en Zuid-Flevoland, Noord-Holland vast, Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Eilanden

5^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (7 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen in de Limburg, Oost-Brabant, Utrecht, Gelderland, Oostelijk Flevoland en Noord-Holland vast is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de eerste keer overschreden. In Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Eilanden is op enkele percelen, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, de schadedrempel voor de tweede keer overschreden. Zie de 'Bladluiswaarschuwingskaart'. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden. De waarschuwing geldt niet voor de Bommelerwaard/Betuwe en de Kempen. Deze twee gebieden hebben donderdag 30 april al een waarschuwing ontvangen.

Uitzonderlijk jaar

We hebben te maken met een uitzonderlijk jaar. Het was een warme winter en daarnaast hebben we al vele weken relatief warm weer. De schadedrempel van de groene bladluizen worden in de meeste gebieden ongeveer een maand eerder overschreden dan vorig jaar.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in deze gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen, ook op percelen waar vanwege de droogte maar een gedeelte van de planten boven staat. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen. Bekijk ook het filmpje 'Controle bietenperceel op groene bladluizen'.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei		
Zeeuwse Eilanden	28 april	7 mei		
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april			
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april			
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april			
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april			
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april			
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	Nog geen waarschuwing van kracht			
Noord-Holland				
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei			
<i>Texel</i>	Nog geen waarschuwing van kracht			

Oost- en Zuid-Flevoland Noordoostpolder	7 mei Nog geen waarschuwing van kracht
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht
Groningen klei	Nog geen waarschuwing van kracht
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht
Gelderland e.o. <i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei
Oost-Brabant <i>De Kempen</i>	30 april
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei
Limburg	7 mei

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loep te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 13 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Op dit moment circuleren er adviezen om na 7 dagen de bespuiting te herhalen met een ander middel. Dit is niet ons advies en past ook niet in een geïntegreerde gewasbescherming. Pas als de schadedrempel weer wordt overschreden, adviseren we een nieuwe bespuiting.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Schouwen-Duiveland, Tholen/St. Philipsland, West- en Midden-Brabant, De Kempen, Zuid-Holland en Haarlemmermeer

6^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (11 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen op Schouwen-Duiveland en Tholen/St. Philipsland en in West- en Midden-Brabant, De Kempen, Zuid-Holland en Haarlemmermeer is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) overschreden. Op meerdere percelen, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, is de schadedrempel voor de tweede keer overschreden. Zie de 'Bladluiswaarschuwingskaart'. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden.

Uitzonderlijk jaar

We hebben te maken met een uitzonderlijk jaar. Het was een warme winter en daarnaast hebben we al vele weken relatief warm weer. De schadedrempel van de groene bladluizen worden in de meeste gebieden ongeveer een maand eerder overschreden dan vorig jaar. Normaal gesproken zijn de bieten na een bespuiting meestal ruim twee weken beschermd. Maar dit jaar wordt de schadedrempel reeds heel vroeg behaald op veel percelen. Dit komt omdat de bieten klein zijn, daardoor weinig middel op kunnen nemen en de bieten relatief hard groeien, waardoor het middel ook nog eens snel verdunt in de plant. Maar omdat we weten dat de schade uiteindelijk het grootst is als planten vroeg geïnfecteerd zijn met virus en dat bladluizen zich sneller vermenigvuldigen op jonge planten dan op oudere planten, is het zeker nodig om in te grijpen zodra de schadedrempel wordt overschreden. Dus ook al vroeg in het seizoen.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen, ook op percelen waar vanwege de droogte maar een gedeelte van de planten boven staat. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen. Bekijk ook het filmpje 'Controle bietenperceel op groene bladluizen'.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei		
Zeeuwse Eilanden	28 april	7 mei		
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei		
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei		
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei		
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei		
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei		
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei			
Noord-Holland				

<i>Noord-Holland vast Texel</i>	7 mei Nog geen waarschuwing van kracht	
Oost- en Zuid-Flevoland Noordoostpolder	7 mei Nog geen waarschuwing van kracht	
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht	
Groningen klei	Nog geen waarschuwing van kracht	
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht	
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht	
Gelderland e.o. <i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei	
Oost-Brabant <i>De Kempen</i>	30 april	11 mei
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei	
Limburg	7 mei	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loop te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 12 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van

Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Teppeki alleen in mei in te zetten

Omdat het reeds 11 mei is, is het advies om nu Tepeki in te zetten als de bieten in het vierbladstadium staan, ook als er op die percelen nog een gedeelte van de planten kleiner is door de wisselende stand. Als telers nu namelijk voor Batavia of Calypso/Bariard kiezen en de bladluispopulaties minder hard toenemen dan ze nu doen, dan is een volgende bespuiting mogelijk pas in juni aan de orde. Tepeki kan in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Noordoostpolder, Groningen klei en Bommelerwaard/Betuwe

7^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (14 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen in de Noordoostpolder en Groningen klei (met name in het Oldambt) is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de eerste keer overschreden. In de Bommelerwaard/Betuwe is op meerdere percelen, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, de schadedrempel voor de tweede keer overschreden. Zie de 'Bladluiswaarschuwingskaart'. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de gewaarschuwde gebieden.

Uitzonderlijk jaar

We hebben te maken met een uitzonderlijk jaar. Het was een warme winter en daarnaast hebben we al vele weken relatief warm weer. De schadedrempel van de groene bladluizen wordt in de meeste gebieden ongeveer een maand eerder overschreden dan vorig jaar. Normaal gesproken zijn de bieten na een bespuiting meestal ruim twee weken beschermd. Maar dit jaar wordt de schadedrempel reeds heel vroeg behaald op veel percelen. Omdat de bieten bij de eerste bespuiting klein zijn, kunnen ze weinig middel opnemen. Bovendien groeien de bieten relatief hard, waardoor het middel ook nog eens snel verdunt in de plant. De druk van nieuw inkomende bladluizen blijft onverminderd hoog en daardoor wordt de schadedrempel soms al weer snel overschreden na een bespuiting. Omdat we weten dat de schade uiteindelijk het grootst is als planten vroeg geïnfecteerd zijn met virus en dat bladluizen zich sneller vermenigvuldigen op jonge planten dan op oudere planten, is het zeker nodig om in te grijpen bij jonge planten zodra de schadedrempel wordt overschreden. Dus ook al vroeg in het seizoen.

Controleer uw perceel

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen, ook op percelen waar vanwege de droogte maar een gedeelte van de planten boven staat. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen. Bekijk ook het filmpje 'Controle bietenperceel op groene bladluizen'.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei		
Zeeuwse Eilanden	28 april	7 mei		
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei		
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei		
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei		
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei		
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei		
Zuid-Holland	11 mei			

(incl. Haarlemmermeer)		
Noord-Holland		
<i>Noord-Holland</i>	7 mei	
<i>vast</i>		
<i>Texel</i>	Nog geen waarschuwing van kracht	
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	
Noordoostpolder	14 mei	
Friesland klei	Nog geen waarschuwing van kracht	
Groningen klei	14 mei	
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht	
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht	
Gelderland e.o.		
<i>Bommelerwaard/</i>	30 april	14 mei
<i>Betuwe</i>		
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei	
Oost-Brabant		
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei	
Limburg	7 mei	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loop te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 12 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten. Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Teppeki alleen in mei in te zetten

Omdat het reeds 14 mei is, is het advies om nu Teppeki in te zetten als de bieten in het vierbladstadium staan, ook als er op die percelen nog een gedeelte van de planten kleiner is door de wisselende stand. Als telers nu namelijk voor Batavia of Calypso/Bariard kiezen en de bladluispopulaties minder hard toenemen dan ze nu doen, dan is een volgende bespuiting

mogelijk pas in juni aan de orde. Teppeki mag in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Friesland klei, Oost- en Zuid-Flevoland, Noord-Holland vast, Zeeuws-Vlaanderen, Noord- en Zuid-Beveland en Walcheren

8^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (20 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen in de regio Friesland klei is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de eerste keer overschreden. In Oost- en Zuid-Flevoland en Noord-Holland vast is op meerdere percelen, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, de schadedrempel voor de tweede keer overschreden en op diverse percelen in Zeeuws-Vlaanderen, Noord- en Zuid-Beveland en Walcheren is de schadedrempel op enkele percelen al voor de derde keer overschreden. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen, ook op percelen waar vanwege de droogte maar een gedeelte van de planten boven staat. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen. De uitzonderlijk warme omstandigheden blijven ervoor zorgen dat de populaties bladluizen hard toe blijven nemen. Controleer dus ook in andere gebieden wekelijks uw bietenpercelen, ook als u recent een bespuiting heeft uitgevoerd. Bekijk ook het filmpje ‘Controle bietenperceel op groene bladluizen’.

Uitzonderlijk jaar

We hebben te maken met een uitzonderlijk jaar en het blijft maar droog en warm. Dit is optimaal voor de bladluisontwikkeling. Het was een warme winter en daarnaast hebben we al vele weken relatief warm weer. De schadedrempel van de groene bladluizen wordt in de meeste gebieden ongeveer een maand eerder overschreden dan vorig jaar. Normaal gesproken zijn de bieten na een bespuiting meestal ruim twee weken beschermd. Maar dit jaar wordt de schadedrempel reeds heel vroeg behaald op veel percelen. Omdat de bieten bij de eerste bespuiting klein zijn, kunnen ze weinig middel opnemen. Bovendien groeien de bieten relatief hard, waardoor het middel ook nog eens snel verdunt in de plant. De druk van nieuw inkomende bladluizen blijft onverminderd hoog en daardoor wordt de schadedrempel soms al weer snel overschreden na een bespuiting. Omdat we weten dat de schade uiteindelijk het grootst is als planten vroeg geïnfecteerd zijn met virus en dat bladluizen zich sneller vermenigvuldigen op jonge planten dan op oudere planten, is het zeker nodig om in te grijpen bij jonge planten zodra de schadedrempel wordt overschreden. Dus ook al vroeg in het seizoen.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord- en Zuid- Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	

<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei
West-Brabant		
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei
Zuid-Hollandse eilanden		
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	
Noord-Holland		
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei
<i>Texel</i>	Nog geen waarschuwing van kracht	
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei
Noordoostpolder	14 mei	
Friesland klei	20 mei	
Groningen klei	14 mei	
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht	
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht	
Gelderland e.o.		
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei	
Oost-Brabant		
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei	
Limburg	7 mei	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Groene ongevleugelde bladluizen, die net zijn afgezet door een gevleugelde zijn nauwelijks zichtbaar met het blote oog. Het advies is om sowieso een loop te gebruiken om de bladeren te bekijken als er een gevleugelde bladluis op aanwezig is.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 12 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten (maximaal 1 toepassing per seizoen). Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia te gebruiken (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen);

- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Teppeki alleen in mei in te zetten

Omdat we reeds in de tweede helft van mei zitten, is het advies om nu Tepeki in te zetten (als u dat nog niet heeft gedaan dit seizoen) als de bieten in het vierbladstadium staan, ook als er op die percelen nog een gedeelte van de planten kleiner is door de wisselende stand. Als telers nu namelijk voor Batavia of Calypso/Bariard kiezen en de bladluispopulaties minder hard toenemen dan ze nu doen, dan is een volgende bespuiting mogelijk pas in juni aan de orde. Tepeki mag in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Zuid-Holland, West-Brabant, Schouwen-Duiveland en Tholen/St. Philipsland

9^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (25 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen in de regio Zuid-Holland vast, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de tweede keer overschreden. In West-Brabant, Zuid-Hollandse Eilanden, Schouwen Duiveland en Tholen/St. Philipsland is de schadedrempel op enkele percelen al voor de derde keer overschreden. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. In tabel 1 is te zien in welke gebieden nog geen waarschuwing van kracht is. Daar is de schadedrempel van de groene luizen nog niet overschreden. Maar ook hier is wekelijks tellen aan te bevelen. De uitzonderlijk warme omstandigheden blijven ervoor zorgen dat de populaties bladluizen hard toe blijven nemen. Controleer dus ook in andere gebieden wekelijks uw bietenpercelen, ook als u recent een bespuiting heeft uitgevoerd. Bekijk ook het filmpje ‘Controle bietenperceel op groene bladluizen’.

Niet ingrijpen leidt tot extreem veel bladluizen

We hebben te maken met een uitzonderlijk jaar en het blijft maar droog en warm. Dit is optimaal voor de bladluisontwikkeling. Het was een warme winter en daarnaast hebben we al vele weken relatief warm weer. De schadedrempel van de groene bladluizen wordt daarbij in veel gebieden na 10 tot 14 dagen weer overschreden. Daarbij krijgen wij vragen of de middelen wel werken. Op basis van de proefveldresultaten blijkt dat de middelen wel degelijk werken. De druk van nieuw inkomende bladluizen blijft echter zeer hoog, waardoor de schadedrempel soms al weer snel wordt overschreden na een bespuiting. Op de onbehandelde veldjes op een IRS-proefveld lopen de aantallen groene bladluizen momenteel al op tot circa 500 per 10 planten, en dat terwijl de schadedrempel ligt op 2 groene luizen per 10 planten. Ingrijpen op het moment dat de schadedrempel op uw eigen perceel weer wordt overschreden is dan ook essentieel om situaties als op het proefveld te voorkomen.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord- en Zuid- Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei	

Zuid-Hollandse eilanden			
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei	
Noord-Holland			
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei	
<i>Texel</i>	Nog geen waarschuwing van kracht		
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei	
Noordoostpolder	14 mei		
Friesland klei	20 mei		
Groningen klei	14 mei		
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht		
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht		
Gelderland e.o.			
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei	
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei		
Oost-Brabant			
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei	
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei		
Limburg	7 mei		

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Op de onbehandelde veldjes op onze proefvelden in het zuidwesten van Nederland lopen de aantallen groene perzikluizen soms wel op tot 50 per plant, net zoals op deze plant uit de klimaatkamer bij IRS. Het lijkt soms dat middelen niet werken, maar dat doen ze zeker wel. De druk is op sommige plekken echter zo hoog, dat er steeds nieuwe bladluizen de percelen invliegen.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 12 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;

- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten (maximaal 1 toepassing per seizoen). Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen) of 0,2 l/ha Closer (maximaal 1 toepassing per seizoen; isoclast/sulfoxaflor; vrijgesteld tot 18 september 2020) te gebruiken. Batavia en Closer zijn beide veiliger voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. Indien Batavia reeds eerder in het seizoen is gebruikt, dan heeft Closer de voorkeur, want voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Teppeki alleen in mei en tot het tienbladstadium in te zetten

Omdat we reeds in de tweede helft van mei zitten, is het advies om nu Teppeki in te zetten (als u dat nog niet heeft gedaan dit seizoen), ook als er op die percelen nog een gedeelte van de planten kleiner is door de wisselende stand. Als telers nu namelijk voor Batavia, Closer of Calypso/Bariard kiezen, dan is een volgende bespuiting mogelijk pas in juni aan de orde. Teppeki mag in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Noordoostpolder en Texel

10^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (28 mei 2020)

Op diverse bietenpercelen op Texel is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de eerste keer overschreden. Op diverse bietenpercelen in de Noordoostpolder, die reeds 10 tot 14 dagen geleden gespoten zijn, is de schadedrempel voor de tweede keer overschreden. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Ook al zien we momenteel een toename van de natuurlijke vijanden en zijn planten groter, waardoor ze meer middel opnemen en dus beter beschermd zijn tegen bladluizen, toch adviseren wij om in alle gebieden tot half juli wekelijks de bieten te controleren op groene perzikluizen. We zien namelijk in de gele vangbakken dagelijks nog hoge aantallen groene bladluizen. Bekijk ook het filmpje ‘Controle bietenperceel op groene bladluizen’.

Teppeki NIET GEBRUIKEN na 1 juni en na het tienbladstadium

Teppeki mag in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL. Dit gevaar bestaat bij zowel vroege, als ook bij late levering. De vrijgestelde middelen (Batavia en Closer) zijn na 1 juni een prima alternatief.

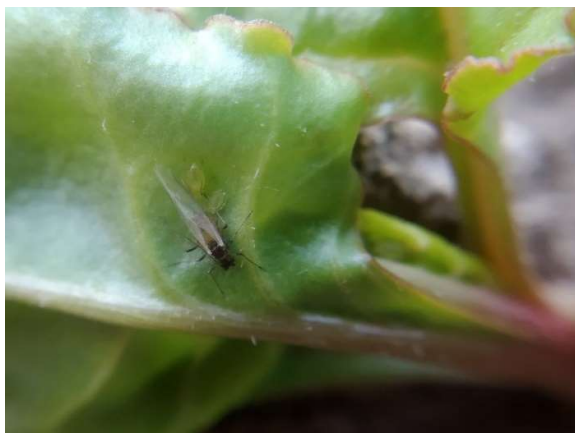
Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord- en Zuid- Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei		
Noord-Holland				
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei		
<i>Texel</i>	28 mei			
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei		
Noordoostpolder	14 mei	28 mei		

Friesland klei	20 mei	
Groningen klei	14 mei	
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht	
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht	
Gelderland e.o. <i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei	
Oost-Brabant <i>De Kempen</i>	30 april	11 mei
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei	
Limburg	7 mei	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Op de onbehandelde veldjes op onze proefvelden in het zuidwesten van Nederland lopen de aantallen groene perzikluizen soms wel op tot 50 per plant, net zoals op deze plant uit de klimaatkamer bij IRS. Het lijkt soms dat middelen niet werken, maar dat doen ze zeker wel. De druk is op sommige plekken echter zo hoog, dat er steeds nieuwe bladluizen de percelen invliegen.

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Tot aan het vierbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (spirotetramat: vrijgesteld tot 12 augustus 2020) te gebruiken. Maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen. Eventueel kan 0,25 l/ha Calypso of Bariard (thiacloprid) worden ingezet (maximaal 2 toepassingen met een interval van 21 dagen). Batavia heeft de voorkeur, omdat dit veiliger is voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. De werkzame stof van Batavia dient eerst te worden omgezet in een metaboliet en die zorgt voor de beheersing van bladluizen. Dit proces gaat in bieten snel genoeg. Uit proefveldresultaten blijkt dat Batavia behoort tot de best werkende middelen in de beheersing van bladluizen;
- **Vanaf het vier- tot en met het tienbladstadium** (en uiterlijk 1 juni) is het advies 0,14 kg/ha Teppeki (flonicamid) in te zetten (maximaal 1 toepassing per seizoen). Later inzetten kan leiden tot overschrijding van de MRL (ook bij late levering);
- **Na het tienbladstadium** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen) of 0,2 l/ha Closer (maximaal 1 toepassing per seizoen; isoclast/sulfoxaflor; vrijgesteld tot 18 september 2020) te gebruiken. Batavia en Closer zijn beide veiliger voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. Indien Batavia reeds eerder in het seizoen is gebruikt, dan heeft Closer de voorkeur, want voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel;
- **Maak nooit gebruik van pyrethroïden** (Decis, Karate Zeon, Ninja, Sumicidin Super). Maak voor de beheersing van groene bladluizen ook geen gebruik van Pirimor. Groene perzikluizen zijn resistent voor deze werkzame stoffen, waardoor de

groene perzikluizen niet of onvoldoende bestreden worden. Bovendien doden pyrethroïden wel natuurlijke vijanden, waardoor de bladluispopulatie zich vervolgens alleen maar sneller kan vermeerderen. Pirimor is wel veilig voor natuurlijke vijanden en kan dus nog wel ingezet worden voor de beheersing van zwarte bonenluizen.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Noord-Holland vast, Oost- en Zuid-Flevoland, Zuid-Limburg, Groningen Klei, Bommelerwaard/Betuwe, Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Beveland

11^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (4 juni 2020)

Op diverse bietenpercelen in Zuid-Limburg en Groningen klei (met name Hogeland) is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de tweede keer overschreden. Op diverse percelen in Oost- en Zuid-Flevoland, Bommelerwaard/Betuwe en Noord-Holland vast (met name Wieringermeer) is de schadedrempel voor de 3^e keer overschreden en in Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Beveland zelfs voor de 4^e keer. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Ook al zien we momenteel een toename van de natuurlijke vijanden en zijn planten groter, waardoor ze meer middel opnemen en dus beter beschermd zijn tegen bladluizen, toch adviseren wij om in alle gebieden tot half juli wekelijks de bieten te controleren op groene perzikluizen. Bekijk ook het filmpje ‘Controle bietenperceel op groene bladluizen’.

Het advies om te blijven controleren geldt ook voor de komende periode waarin regen wordt voorspeld. We zien namelijk in de gele vangbakken dagelijks nog behoorlijke aantallen groene bladluizen. En in het zuidwesten van Nederland zien we daardoor dat schadedrempels iedere keer weer overschreden worden. Het lijkt daardoor alsof de middelen niet goed werken, maar dat doen ze zeker wel. Op de onbehandelde veldjes op onze proefvelden in het zuidwesten van Nederland zijn de aantallen vele malen hoger dan op de behandelde veldjes.

Gebruik Batavia of Closer vanaf 1 juni en na het 10-bladstadium

Teppeki mag in juni (en na het 10-bladstadium) echt NIET meer worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL. Dit gevaar bestaat bij zowel vroege, als ook bij late levering. De vrijgestelde middelen (Batavia en Closer) zijn na 1 juni een prima alternatief.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	4 juni
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Zuid-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei	

<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei	
Noord-Holland			
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Texel</i>	28 mei		
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei	4 juni
Noordoostpolder	14 mei	28 mei	
Friesland klei	20 mei		
Groningen klei	14 mei	4 juni	
Noordelijk zand	Nog geen waarschuwing van kracht		
Noordelijk dal/veen	Nog geen waarschuwing van kracht		
Gelderland e.o.			
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei	4 juni
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei		
Oost-Brabant			
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei	
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei		
Limburg			
<i>Noord- en Midden- Limburg</i>	7 mei		
<i>Zuid-Limburg</i>	7 mei	4 juni	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een gevleugelde en twee ongevleugelde groene perzikluizen. Een gevleugelde groene perzikluis heeft een zwarte kop en borststuk, waardoor die makkelijk verward kan worden met een gevleugelde zwarte bonenluis. Het achterlijf van de groene perzikluis is groen tot olijfgroen van kleur.

Foto 2. Op de onbehandelde veldjes op onze proefvelden in het zuidwesten van Nederland lopen de aantallen groene perzikluizen hoog op. Het lijkt soms dat middelen niet werken, maar dat doen ze zeker wel. De druk is op sommige plekken echter zo hoog dat er steeds nieuwe bladluizen de percelen invliegen. Zie ook de vangsten in de gele vanbakken op de bladluiskaart (blauwe icoontjes).

Bestrijdingsadvies – gebruik geen pyrethroïden

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Na het tienbladstadium en vanaf 1 juni** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen) of 0,2 l/ha Closer (maximaal 1 toepassing per seizoen; isoclast/sulfoxaflor; vrijgesteld tot 18 september 2020) te gebruiken. Batavia en Closer zijn beide veiliger voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. Indien Batavia reeds eerder in het seizoen is gebruikt, dan heeft Closer de voorkeur, want voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Noordelijk zand, dal/veen

12^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (11 juni 2020)

Op diverse bietenpercelen in de regio Noordelijk zand en Noordelijk dal/veen is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de eerste keer overschreden. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Ook al zien we momenteel een toename van de natuurlijke vijanden en zijn planten groter, waardoor ze meer middel opnemen en dus beter beschermd zijn tegen bladluizen, toch adviseren wij om in alle gebieden tot half juli wekelijks de bieten te controleren op groene perzikluizen. Bekijk ook het filmpje ‘Controle bietenperceel op groene bladluizen’.

Situatie in zuiden wat rustiger

In de Zuidelijke helft van Nederland lijkt het wat rustiger te zijn geworden na de regen van afgelopen weekend met de ontwikkeling van de bladluizen. De schadedrempel wordt daar twee weken na een bespuiting in veel gevallen niet opnieuw overschreden, wat eerder wel het geval was in het zuidwesten. Vanaf 15 juni gaat de schadedrempel naar 5 groene bladluizen per 10 planten, omdat rond deze tijd de bieten normaal gesproken sluiten of gesloten zijn. Op planten die groter zijn dan het 12-14-bladstadium, vermeerderen bladluizen zich minder makkelijk en bovendien is opbrengstschade geringer als bieten later geïnfecteerd raken. Het blijft nog wel opletten vanaf dat gewassen gesloten zijn. Wij adviseren bovendien extra oplettend te zijn voor de laat (over)gezaaide percelen of percelen die door de droogte nog een groot aandeel (meer dan 20%) kleine planten hebben. Op deze percelen adviseren we totdat ze gesloten zijn de schadedrempel van 2 groene bladluizen per 10 planten te hanteren. Bladluizen hebben helaas de voorkeur voor percelen met een onregelmatige stand.

Gebruik Batavia of Closer vanaf 1 juni

Teppeki mag in juni echt NIET worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL. Dit gevaar bestaat bij zowel vroege, als ook bij late levering. De vrijgestelde middelen (Batavia en Closer) zijn na 1 juni een prima alternatief.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	4 juni
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Zuid-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	

<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei
Zuid-Hollandse eilanden			
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei
<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei	
Noord-Holland			
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Texel</i>	28 mei		
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei	4 juni
Noordoostpolder	14 mei	28 mei	
Friesland klei	20 mei		
Groningen klei	14 mei	4 juni	
Noordelijk zand	11 juni		
Noordelijk dal/veen	11 juni		
Gelderland e.o.			
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei	4 juni
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei		
Oost-Brabant			
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei	
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei		
Limburg			
<i>Noord- en Midden- Limburg</i>	7 mei		
<i>Zuid-Limburg</i>	7 mei	4 juni	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

<i>periode</i>	<i>aantal groene bladluizen per 10 planten</i>
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een groene perzikluizen op de onderzijde van een bietenblad.

Bestrijdingsadvies

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Na 1 juni** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen) of 0,2 l/ha Closer (maximaal 1 toepassing per seizoen; isoclast/sulfoxaflor; vrijgesteld tot 18 september 2020) te gebruiken. Batavia en Closer zijn beide veiliger voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. Indien Batavia reeds eerder in het seizoen is gebruikt, dan heeft Closer de voorkeur, want voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel.

Insecticiden apart spuiten

Het advies is om de insecticiden met minimaal 400 liter water per hectare te spuiten. Het is daarom niet aan te raden om ze te mengen met herbiciden. Meng sowieso niet met zwaardere combinaties van herbiciden (met o.a. Safari of Centium). Dit kan leiden tot flinke gewasreacties en een verminderde werking van de insecticiden.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwing voor Texel en Friesland klei

13^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (25 juni 2020)

Op diverse bietenpercelen op Texel en in de regio Friesland klei is de schadedrempel van groene bladluizen (groene perzikluizen, sjalottenluizen en aardappeltopluizen) voor de tweede keer overschreden. Zie de ‘Bladluiswaarschuwingskaart’. Groene luizen kunnen vergelingsziekte overbrengen, wat tot 50% schade kan leiden. In tabel 1 vindt u een overzicht van de waarschuwingen per gebied.

Controleer uw perceel – ook in andere gebieden

De bladluiswaarschuwingsdienst adviseert telers in bovenstaande gebieden alert te zijn en hun bietenpercelen wekelijks te controleren op aantallen groene bladluizen. Ook al zien we momenteel een toename van de natuurlijke vijanden en zijn planten groter, waardoor ze meer middel opnemen en dus beter beschermd zijn tegen bladluizen, toch adviseren wij om in alle gebieden tot half juli wekelijks de bieten te controleren op groene perzikluizen. Bekijk ook de video ‘Vergelingsziekte beperken: wekelijks waarnemen tot half juli noodzakelijk’.

Situatie in zuiden wat rustiger

De schadedrempel ligt momenteel op 5 groene bladluizen per 10 planten. Op planten die groter zijn dan het 12-14-bladstadium, vermeederen bladluizen zich minder makkelijk en bovendien is opbrengstschade geringer als bieten later geïnfecteerd raken. Het blijft in alle regio’s nog wel opletten vanaf dat gewassen gesloten zijn. Wij adviseren bovendien extra oplettend te zijn voor de laat (over)gezaaide percelen of percelen die door de droogte nog een groot aandeel (meer dan 20%) kleine planten hebben. Op deze percelen adviseren we totdat ze gesloten zijn de schadedrempel van 2 groene bladluizen per 10 planten te hanteren. Bladluizen hebben helaas de voorkeur voor percelen met een onregelmatige stand.

Gebruik Batavia of Closer vanaf 1 juni

Teppeki mag in juni echt NIET worden gebruikt, vanwege het gevaar op overschrijding van de MRL. Dit gevaar bestaat bij zowel vroege, als ook bij late levering. De vrijgestelde middelen (Batavia en Closer) zijn na 1 juni een prima alternatief.

Tabel 1. Overzicht van bladluiswaarschuwingen per gebied.

<i>gebied</i>	<i>1^e waarschuwing</i>	<i>2^e waarschuwing</i>	<i>3^e waarschuwing</i>	<i>4^e waarschuwing</i>
Zeeuws-Vlaanderen	23 april	7 mei	20 mei	4 juni
Zeeuwse Eilanden				
<i>Walcheren</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Noord-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	
<i>Zuid-Beveland</i>	28 april	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Schouwen-Duiveland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
<i>Tholen/St. Philipsland</i>	28 april	11 mei	25 mei	
West-Brabant				
<i>West-Brabant Zuid</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Rest West-Brabant</i>	28 april	11 mei	25 mei	
Zuid-Hollandse eilanden				
<i>Voorne-Putten</i>	23 april	11 mei	25 mei	
<i>Hoeksche Waard</i>	28 april	11 mei	25 mei	

<i>Goeree-Overflakkee</i>	28 april	11 mei	25 mei
Zuid-Holland (incl. Haarlemmermeer)	11 mei	25 mei	
Noord-Holland			
<i>Noord-Holland vast</i>	7 mei	20 mei	4 juni
<i>Texel</i>	28 mei	25 juni	
Oost- en Zuid-Flevoland	7 mei	20 mei	4 juni
Noordoostpolder	14 mei	28 mei	
Friesland klei	20 mei	25 juni	
Groningen klei	14 mei	4 juni	
Noordelijk zand	11 juni		
Noordelijk dal/veen	11 juni		
Gelderland e.o.			
<i>Bommelerwaard/ Betuwe</i>	30 april	14 mei	4 juni
<i>Rest Gelderland e.o.</i>	7 mei		
Oost-Brabant			
<i>De Kempen</i>	30 april	11 mei	
<i>Rest Oost-Brabant</i>	7 mei		
Limburg			
<i>Noord- en Midden- Limburg</i>	7 mei		
<i>Zuid-Limburg</i>	7 mei	4 juni	

Tabel 2. Bestrijdingsdrempels van de groene bladluizen.

periode	aantal groene bladluizen per 10 planten
april, mei en eerste helft juni	meer dan twee
tweede helft juni	meer dan vijf
eerste helft juli	meer dan vijftig

Foto 1. Een volwassen groene perzikluiz met twee jongen op de onderzijde van een bietenblad.

Bestrijdingsadvies

Op het moment dat op uw eigen perceel de schadedrempel van de groene bladluizen is overschreden (tabel 2), is het advies om een bespuiting uit te voeren.

- **Na 1 juni** is het advies om 0,45 l/ha Batavia (maximaal 2 toepassingen per seizoen met een interval van 14 dagen) of 0,2 l/ha Closer (maximaal 1 toepassing per seizoen; isoclast/sulfoxaflor; vrijgesteld tot 18 september 2020) te gebruiken. Batavia en Closer zijn beide veiliger voor natuurlijke vijanden dan Calypso/Bariard. Indien Batavia reeds eerder in het seizoen is gebruikt, dan heeft Closer de voorkeur, want voor het voorkomen van resistentievorming is afwisselen van middelen essentieel.

Foto 2. Het advies is om tot half juli wekelijks bladluizen te tellen.

Meer informatie

De bladluiswaarschuwingsdienst is een samenwerking tussen Suiker Unie, Delphy team Zuidwest en IRS. Meer informatie over bladluizen en vergelingsziekte kunt u vinden in de Teelthandleiding 'Insecten', de Teelthandleiding 'Virussen' en het 1^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst 'Bladluiswaarschuwingsdienst van start'. Blijf op de hoogte van de bladluissituatie en andere actuele IRS-berichten via de gratis IRS-nieuwsbrief: www.irs.nl/nieuwsbrief.

Bladluiswaarschuwingsdienst stopt met tellen voor dit seizoen

14^e bericht van de bladluiswaarschuwingsdienst (15 juli 2020)

Vanaf morgen stopt de bladluiswaarschuwingsdienst met het wekelijks tellen van bladluizen op percelen suikerbieten. Als er nu nog vergelingsziekte wordt overgebracht door de groene bladluizen, dan zal dit niet meer leiden tot opbrengstverlies, ook niet op percelen die achterblijven in groei of met relatief veel nakiemers. Bovendien zijn er voldoende natuurlijke vijanden aanwezig om bladluizen die nu nog de bietenpercelen invliegen te beheersen.

Foto 1. Plekken met vergelingsziekte.